

НЕМЦИ НАПУШТАЈУ УЖИЦЕ

Око 14 или 15 часова 21. септембра 1941. године случајно сам се задесио на углу код зграде Гимназије у Ужицу. У правцу Сарића осоја била је постројена колона немачких војника, аутомобила, камиона и коњских запрега. На једној коњској запрези налазила су се два или три велика дрвена сандука, специјално направљена за паковање војничких пушака. Те сандуке смо употребљавали у Фабрици оружја и муниције у Ужицу за слање ремонтваних пушака у Војно-технички завод у Крагујевац. Око кола, на којима су били ови сандуци, шетао се у цивилу, са машингевером на грудима, Јаков Пошингер Млађи, власник Фабрике оружја и муниције у Ужицу.

Једнога момента коњи су се од нечега уплашили, тргли су кола са којих је испао један сандук на калдрму и од удара је прскао тако да су се из њега просуле сребрне новчанице од 100 динара. Око тога је настала гужва, Војници су вратили сандук на кола и почели су да купе просути новац. Неки виши немачки официри, који су се ту били задесили, почели су нешто да вичу на немачком језику, а у тој расправи учествовао је и Јаков Пошингер Млађи. Ја сам погледао тога одатле отишао.

Немци су предали град четницима војводе Радомира Ђекића, који су се у то време већ врзали по граду, и кренули су у правцу Пожеге преко Сарића осоја.

После одласка Немаца поједине групе четника су се размилеле по кафанама, у којима су пили, певали и пуцали из пушака. Друге групе четника шетале су по граду и шепуриле се носећи кићанке на глави, а пушке преко руке. Нисам приметио да су грађани учествовали у четничком слављу, изузев неколико појединаца, који су ставили шубаре на главу, узели пушке и придружили се четницима, Остали грађани били су повучени.

Убрзо после повратка кући код мене је дошао Светозар Дробљаковић, капетан, бивши контролни орган Војно-техничког завода из Крагујевца оа службом у Фабрици оружја и муниције у Ужицу. Он је Млаџе добро познавао, а били омо и неки сродници. Чим је ушао у кућу, рекао ми је:

— Слушај, Кићо, сутра мораш да дођеш у Фабрику у 7 часова. Решено је да сви пушкари морају да дођу у то време како

би се почело оа производњом пушака. Ако некога знаш од пушкарра, треба да га обавестиш...

Никога од пушкарра нисам обавештавао да дође на посао Сутрадан сам отишао у Фабрику у зајкапао време. Тог јутра на посао је дошло још неколико радника, њих пет до шест, који су радили на војним пушкама. Скоро цео дан омо провели у Фабрици, разгледајући где се шта налази. Том приликом омо констатовали да је највећи број алата и материјала на овом месту, онако како омо га оставили 15. априла 1941. године уочи уласка немачке војске у град. Тада омо запазили да има доста пушака које су биле недовршене и на којима је требало врло мало рада па да се оопособе за употребу. Било је и доста муниције која је служила за испробавање тих пушака. Поред тога, у одељењима за муницију било је и доста недовршене пушчане, као и пиштољске муниције, углавном онако како су јс радници и оставили 15. априла. У магацинима је било доста барута, израђених цеви и делова за пушке, које омо прсправљали за Војно-технички завод у Крагујевцу.

Тога дана нисмо радили никакве друге послове, већ смо разговарали о насталој ситуацији. У Фабрику су долазили неки, мени непознати људи. Са њима је био капетан Свстозар Дробњаковић. Они су се нешто договарали међу собом и односили су неке предмете из Фабрике. Претпостављам да су носили пиштољоку муницију, које је било много око машина где је израђивана.

Негде око 13 чаоова дођоше код мене у Фабрику двојица омладинаца. Један јс био висок, а други малого раста. Мислим да су обадва били чланови Скоја, Један од њих је био Спирос Жунић, који јс једно време био мој ученик на занату, а други је био Милован Михаиловић. Кад сам их угледао, запитам их:

— Шта ћете овде вас двојица?

Они су ћутали. Кад сам им поновио питање, рекоше:

— Мајсторе, ми смо дошли да видимо има ли шта за нас.

Ја их питам:

— Шта би ви хтели?

Они ми на то одговорише:

— Ми би хтели по једну пушку!

— За кога сте ви? За ове што су јуче дошли у варош, или за оне што оу у шуми? — упитах ја,

Они су једно време ћутали и мерили ме очима од главе до пете. Спирос Жунић се мало окуражио када је угледао мој осмех и рече:

— Ми омо за оне у шуми!

— Хајте са мном! — рекох им и одведем их на стрелиште где је било око 40 готових пушака.

— Узмите по једну пушку, а ево вам овде сандук муниције па се што пре губите!

Младићи се обрадоваше. Узели су по једну пушку и сандук муниције и понели га међу собом, Изашли су на споредан излаз, који се налазио позади Фабрике. Посматрао сам их док су одлазили и смејао се. Онај мали, Милован Михаиловић, није никако могао да се онађе око пушке, јер је била већа од њега.

После завршеног радног времена опишли смо из Фабрике кући у намери да сутра поново дођемо. Један четник је остао на стражи пред капијом Фабрике.

Сутрадан, 24. септембра опет смо дошли на посао. Од четника који су претходног дана долазили у Фабрику нико се тога дана није појављивао, чак ни капетан Светозар Дробњаковић. То нас је чудило и одмах омо помиолили да се нешто важно догађа.

Око 15 часова смо отишли кућама. Стражара пред капијом Фабрике више није било. Пролазећи кроз град приметили омо ее-ку узнемиреност. Четници ое -скоро нису примећивали на улицама, Само што сам стигао кући, а становао сам у Всликом парку, неко је повикао:

— Партизани улазе у Ужице!

Изашао сам из куће. Приметио оам једну групу партизана како у стрељачком строју иде из Великог парка у правцу града. Низ Доварјс је ишла друга група партизана према центру града, и они у стрељачком строју.

По^сле извесног времена кренуо сам у град да видим шта се збива. На житном пијацу и по окол!Ним улицама било је пуно ом-ладине и народа помешаног са партизанима. Било је опште весеље. У исто времс од Поре и Белог гробља чули су ое опорадични пуц-њи из пушака, а повремено и рафали из митраљеа. Тада оам доз-нао да су се у том правцу повукли четници војводе Радомира Ђекића.

Милутин СИМАНОВИЋ КИЋО